Қазақстан Республикасының Білім және Ғылым министрлігі Семей қаласының Шәкәрім атындағы мемлекеттік университеті

СӨЖ №2

Тақырыбы:Психологиядағы тұлға мәселесі

Орындаған:Асхатова А.А.
ПИП-507(а)
Тексерген: Мазтаева Л.С

Жоспар

- Жеке тұлға туралы түсінік
- Оның қалыптасуы
- Жеке тұлға дамуы туралы теориялар
- Тұлға дамуына әсер ететін факторлар
- Пайдаланған әдебиеттер

Жеке тұлға деп-жиі әлеуметтік даму барысында , бойына әлеуметтік және өмір үшін маңызды қасиеттерді жинаған адамды айтады.

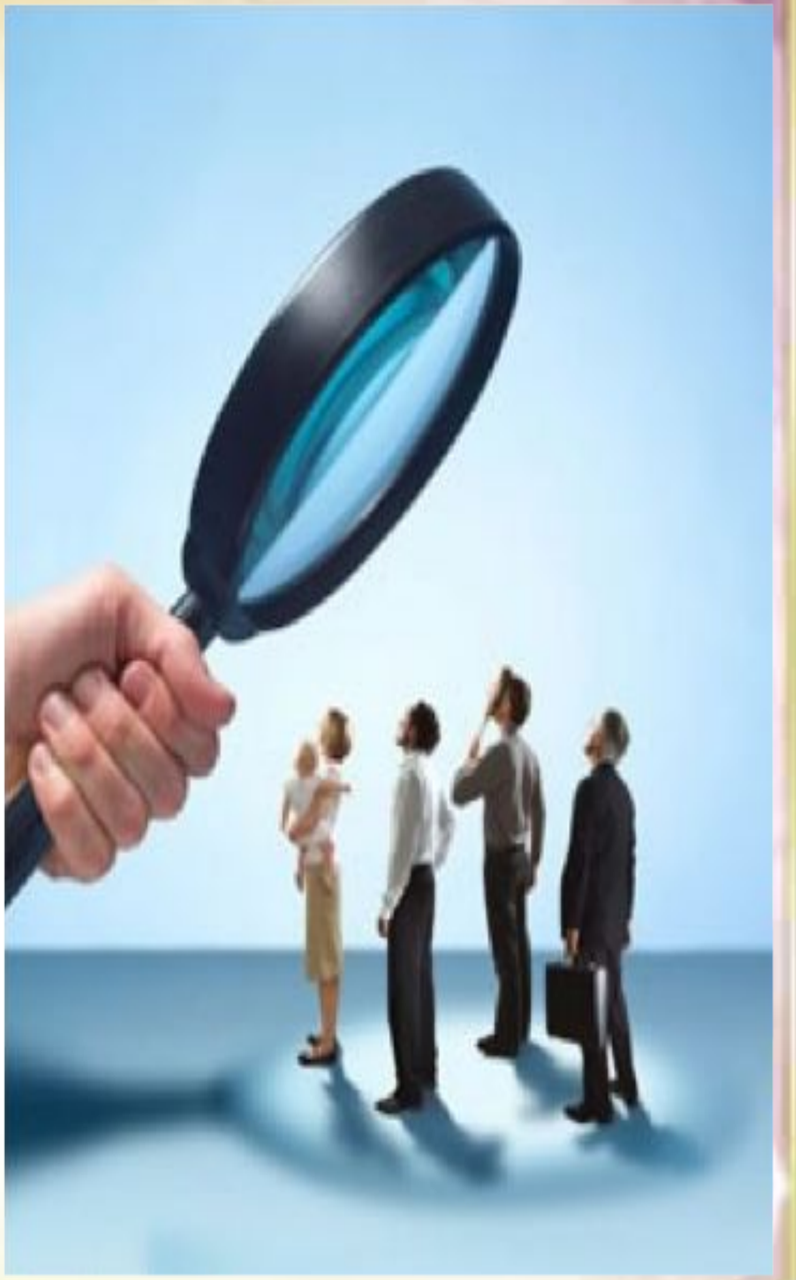

pedsovet.su

Индивид-
биологиялық
тіршілік иесі,
барлық адамдар
туысынан индивид
болып табылады.

Тұлға- өзіне
биологиялық
және әлеуметтік
қасиеттер мен
сапаларды
меңгерген адам.

Даралық-бір адамды басқа
адамнан ерекше көрсетіп
тұратын интеллектуалдық,
моральдық,еріктік және
әлеуметтік тағы басқа
қасиеттердің жиынтығы.

pedsovet.su

Тұлға құрылымындағы теорияларға үлкен рөлдерін қосқан ғалымдар ішінен мыналарды атап өтуге болады:

- ***А.С.Рубинштейн,***
- ***А.Н.Леонтьев,***
- ***К.А.Абулханов-Славская,***
- ***А.В.Брушлинский.***

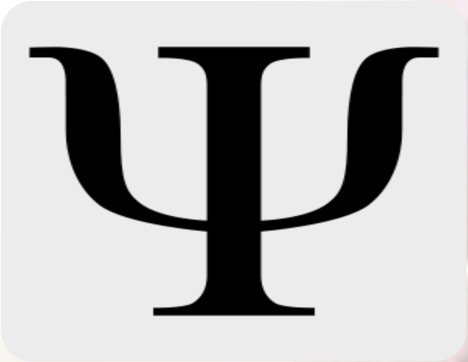

Жеке тұлғаның қалыптасуы

Биогенетикалық-жеке тұлғаның дамуы, биогенетикалық, тұқым қуалау факторларымен анықталады. Тұқымқуалаушылық- басым.

Социогенетикалық- қоршаған әлеуметтік ортаның тікелей ықпалы нәтижесінде қарастырылады.

pedsovet.su

Тұлғаның ішкі жан дүниесіндегі мәселелері

қорқыныш

қайғыру

ауырсыну

үрейлену

әлсіреу

изоляция

Жеке тұлғаның қалыптасуы

Биогенетикалық-жеке тұлғаның дамуы, биогенетикалық, тұқым қуалау факторларымен анықталады. Тұқымқуалаушылық- басым.

Социогенетикалық- қоршаған әлеуметтік ортаның тікелей ықпалы нәтижесінде қарастырылады.

pedsovet.su

Адамның жеке тұлға болып қалыптасуына әсер ететін факторлар

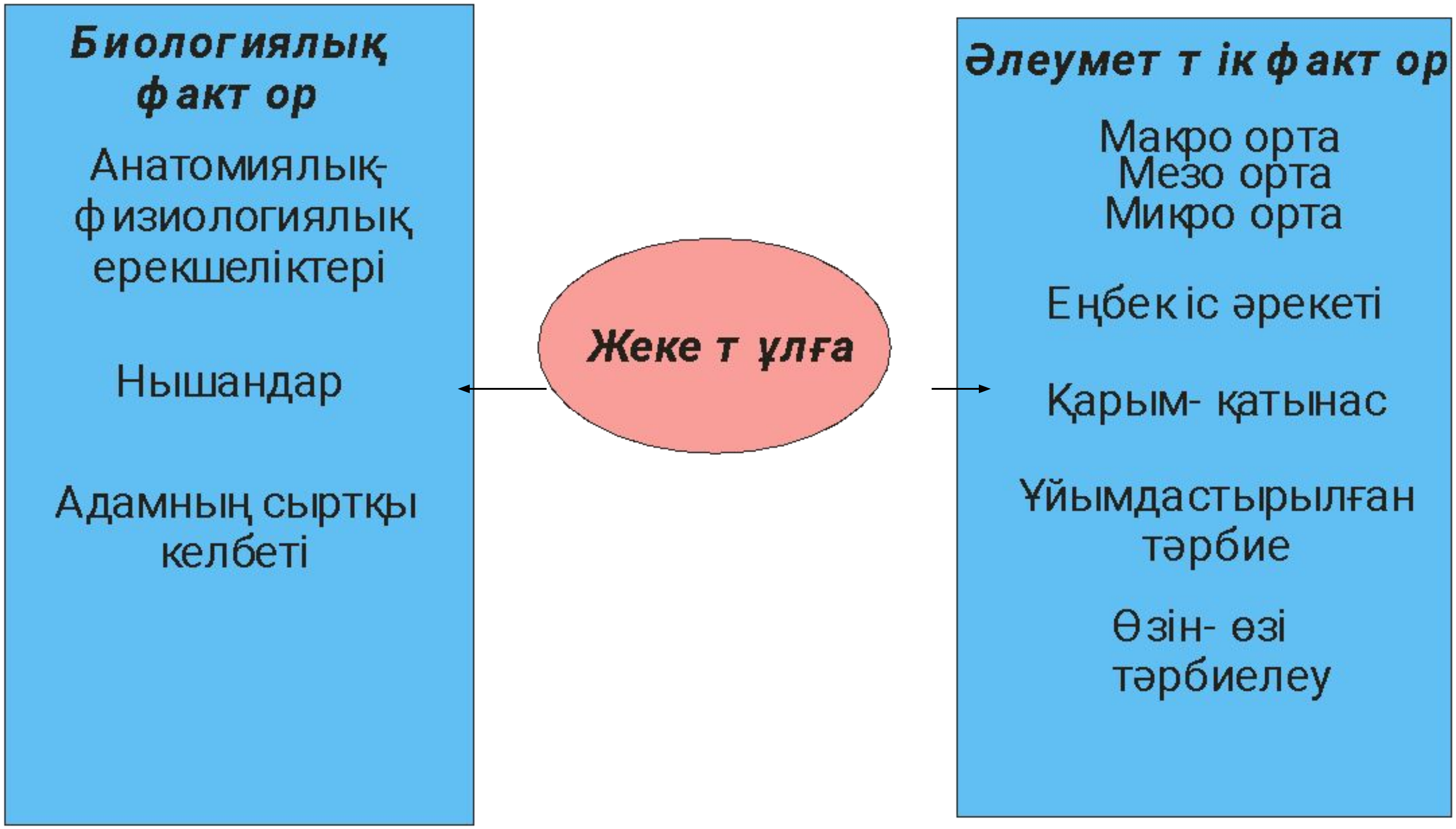

Тұлғаның қалыптасуы болашақта адамға басты әсер ететін күш болып қалады. Тұлғаның саналы жетілуі қоғамның қажеттіліктері мен іс-әркеттің қоғамдық қарым-қатынастары нақты шарттарға тәуелді болады. Іс-әрекет жағдайында ең кең тараған түрі-бұл төрт компонентті тұлға моделі. Бұл моделде басты орында қабілеттік, мінез ұстамдылық және өзін-өзі бақылау негізге алынады.

.

ТҰЛҒАНЫҢ ДАМУЫ ТУРАЛЫ ТЕОРИЯЛАР

Биологизаторлық теория - адам ол биологиялық тіршілік иесі. Тұлғаның рухани қасиеттері табиғи негізде қалыптасады, даму және мінез-құлық туа біткен қажеттілік. Қажеттілік пен қызығушылық инстинкттермен, сыртқы талаптармен анықталады. Тәрбие табиғи дамуды жылдамдатады немесе тежейді.

Әлеуметтік теория - Адам биологиялық тіршілік иесі ретінде дүниеге келеді, бірақ өмір сүру барысында ортаның әсерінен әлеуметтенеді. Тұлға қалыптасуында негізгі фактор - әлеуметтік фактор. Тәрбие ортаның ықпалын реттеуге бағытталады.

Биоәлеуметтік теория - адам биологиялық және әлеуметтік тіршілік иесі: психикалық процестер (қабылдау, ойлау, сезіну және т.б.) биологиялық сипатқа ие, ал бағыттылық, қабілеттіліктер объективті және арнайы ұйымдастырылған әлеуметтік орта әсеріне байланысты. Бұл көзқарас өзін-өзі тәрбиелеу мен іс-әрекеттің ролінің маңызын төмендетеді.

pedsovet.su

Бағыттылық- адам алдына қойған мақсатты анықтайды. Сол мақсатты орындауға ұмтылысы , тән түрткілер арқылы адам іс-әрекеттер жасайды.

Қызығулар – адам іс-әрекетте басшылыққа алады.

Белсенділік – жеке тұлғаның басты жалпы қасиеті. Іс-әрекетте қоршаған ортамен қарым-қатынаста байқалады.

Қажеттілік – адамның белгілі бір затқа мұқтаждығы. Бір затқа қанағаттанбау барысында іске асады.

pedsovet.su

Адам даму субъектісі ретінде

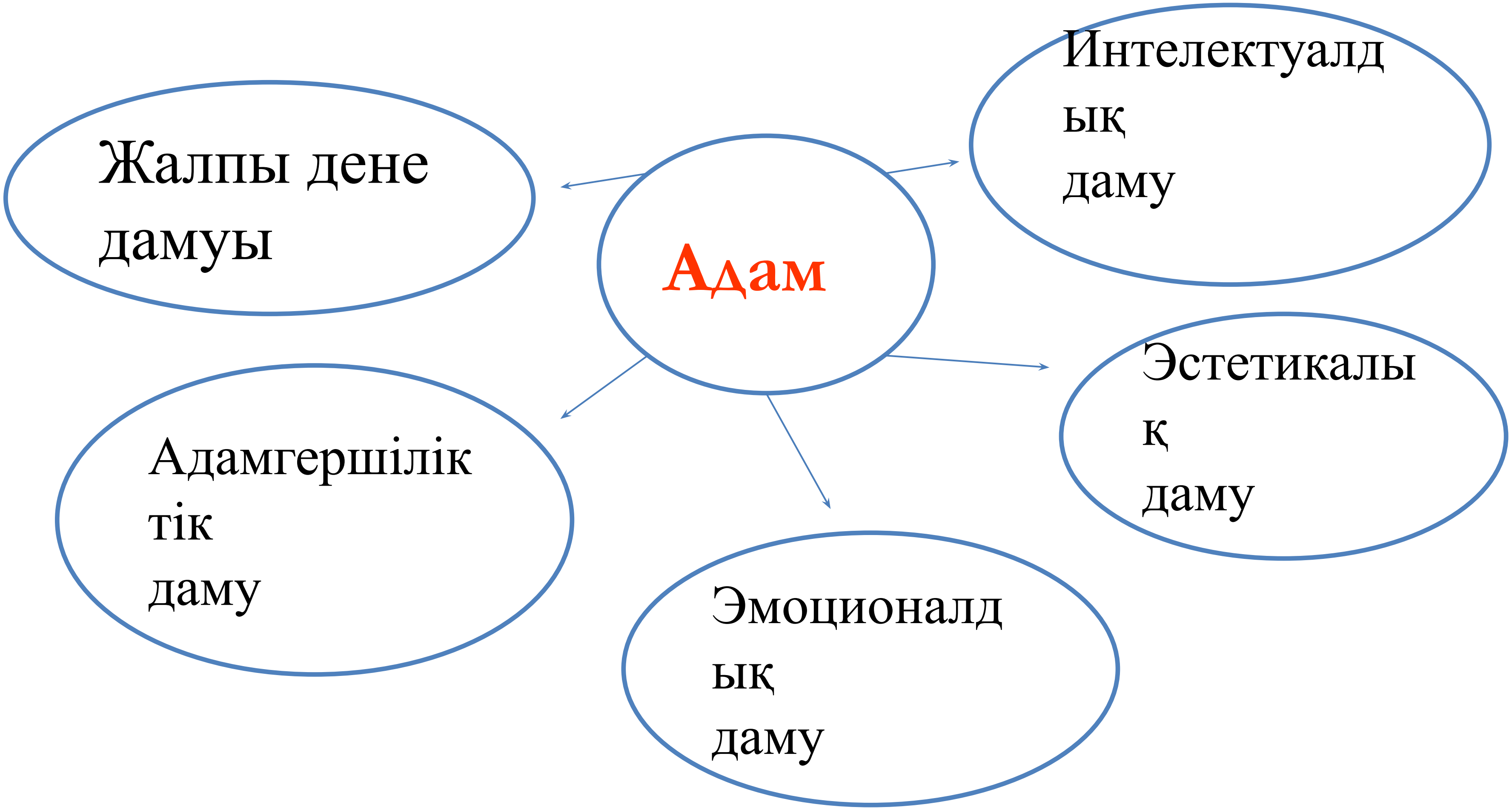

Шығармашыл тұлғаның қасиеттері
Ойлау тереңдігі
Әдептілігі
Сезімталдық үйлесімділігі
Қызығушылығы
Сыншылдығы
Меңгеру қабілеттілігі
Пікірлерінің еркіндігі

Пайдаланған әдебиеттер:

- Жарықбаев Қ. Жантану негіздері. Алматы 1993ж.47-53 бет
- Намазбаева Ж.И. Психология, оқулық Алматы-2011ж 67-74 бет
- Алдамұратов А. Жалпы психология,Алматы,1996.
- Тәжібаев Т. Жалпы психология. Алматы 1993.
- Педагогикалық психология. -Алматы, 1995.